

Vesna Zorić, muzejska savjetnica
Etnografski muzej
10 000 Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar
Maja Kocijan
ravnateljica
Ilica 22
Zagreb

Izveštaj o radu matične djelatnosti
od 28. – 30. listopada 2019.

Prema godišnjem Planu rada službe matičnosti za ustanove s etnografskom građom posjetila sam muzeje u Iloku, Vukovaru, Osijeku i Đakovu u periodu od 28-30. listopada 2019. U godišnjem obilasku pridružile su mi se kolegice Aleksandra Vlatković, dokumentaristica i Danijela Križanec Beganović, viša kustosica koja preuzima dužnost matičarke 1. razine za etnografske muzeje i zbirke. Osnovne teme sastanaka bile su stanje etnografskih zbirki, njihov smještaj i način vođenja dokumentacije.

Muzej grada Iloka, Ilok, 28. 10. 2019.

Uvidom u dokumentaciju Muzeja grada Iloka utvrđeno je da Muzej vodi inventarnu knjigu u računalnom obliku – M++ (računalna obrada počela je 2007. godine). Knjige ulaska, izlaska i pohrane se ne vode, ni ručno ni računalno, iako je uvidom u staru dokumentaciju utvrđeno da je do 2008. godine vođena zajednička knjiga ulaska. Od stare dokumentacije uz inventarnu knjigu etnografskih predmeta te zajedničku knjigu ulaska vođene su i inventarne kartice (za etnografske predmete vođene do broja 206).

Fundus muzeja podijeljen je u 7 odjela: Arheološki, Etnografski, Galerijski, Geološko-paleontološki, Knjižnica, Kulturno-povijesni, Numizmatički te Zbirku kopija. U M++ je za Etnografski odjel uneseno ukupno 2283 zapisa. Odijel je podijeljen u 4 zbirke (Zbirka etnografskog tekstila, Zbirka narodne umjetnosti, Zbirka predmeta tradicijskog domaćinstva, Zbirka predmeta tradicijskog gospodarstva. Svaka zbirka podijeljena je na „podzbirke“ (mape u M++):

- Zbirka etnografskog tekstila (1127 zapisa): Hrvatska nošnja (164), Slovačka nošnja (197), Tekstilni pribor i alat (277), Uporabni tekstil – posoblje (487)
- Zbirka narodne umjetnosti (213 zapisa)
- Zbirka predmeta tradicijskog domaćinstva (309 zapisa): Etnologija varia (21), Kućni i kuhinjski inventar (232), Narodni namještaj (56)
- Zbirka predmeta tradicijskog gospodarstva (634 zapisa): Alatke (100), Bačvarstvo (60), Košaraštvo (45), Lončarstvo (172), Ribarstvo (1323), Vinogradarstvo (125)

Stare inventarne knjige prepisane su u računalnu bazu te je upisom u M++ predmetima dodijeljena nova inventarna oznaka kojom su označeni i sami predmeti (izloženi u stalnom postavu ili pohranjeni u depou). Nova inventarna oznaka formirana je od slovnog dijela koji označava podzbirku te broja koji za svaku podzbirku počinje s 1 te se nastavlja sustavom tekućih brojeva. Na razini fundusa, a ni na razini Etnografskog odijela, nije uvedena praksa

jedinstvenog inventarnog broja uz napomenu da je jedinstvenim broj nekada postojao na razini zbirke što je vidljivo iz stare inventarne knjige vođene za etnografske predmete.

Prema riječima kustosa Marka Keve, voditelja Kulturno-povijesnog odjela, zbirke su sistematizirane početkom 2000-ih godina.

Muzej u M++ također vodi fotografsku i knjižnu građu, odnosno fototeku i građu koja pripada muzejskoj knjižnici.

U sekundarnoj dokumentaciji vode se sljedeći fondovi: Fototeka (3 zapisa), Dokumentacijski crteži (5 zapisa), Videoteka (2 zapisa), Izložbe (86 zapisa), Izdavačka djelatnost (856 zapisa), Konzervatorsko-restauratorski postupci (26 zapisa), Medijateka (467 zapisa), Dokumenti (25 zapisa).

Prilikom posjeta utvrđeno je da je revizija muzejskog fundusa provedena 1998. godine na inicijativu i prijedlog MDC-a te 2016. godine kada je provedena interna revizija fundusa.

Stalni postav etnografije otvoren je 2012. godine. Smješten je u potkrovlju do kojeg se dolazi strmim stepenicama a pristup invalidima je praktički nemoguć. Prilikom obilaska stalnog postava utvrđeno je da legende ne sadrže podatak o inventarnom broju.

Etnografska tekstilna građa pohranjena je u sanducim i tretirana kamforom. Zajednički depoi su smješteni i kuriji Brnjaković koja očekuje obnovu. Građa je smještena u kartonskim kutijama na metalnim policama s označenim oznakama sadržaja kutije. Predmeti su dostupni za rukovanje.

Gradski muzej Vukovar, Vukovar, 28. 10. 2019.

Dokumentacija muzeja vodi se u računalnoj bazi (M++). Prije računalne obrade vođene su odvojene inventarne knjige i inventarne kartice za pojedine zbirke. Ta stara dokumentacija vezana uz etnografske predmete uništena je tijekom Domovinskog rata kao i većina etnografskih predmeta.

U računalnoj bazi otvoreno je ukupno 1447 zapisa u Etnografskoj zbirci koja je podijeljena na dvije (pod)zbirke: Etnografska zbirka vukovarskog kraja (1073 zapisa) te Zbirka narodnih nošnji hrvatskih županija (371 zapis). Obje zbirke su registrirane. Inventarna oznaka za etnografske predmete formirana je od slovne oznake zbirke (E, nE) te broja koji za obje etnografske zbirke počinje s 1 te se nastavlja sustavom tekućih brojeva, dakle na razini Etnografske zbirke nije uvedena praksa jedinstvenog inventarnog broja.

Većina predmeta iz Etnografske zbirke izložena je u stalnom postavu.

Sekundarna dokumentacija vodi se u računalno kroz S++, a za vođenje je zadužena muzejska pedagoginja. Prilikom posjeta nije ostvaren uvid u bazu.

U novouređenom prostoru za depoe trenutno se očekuje fumigacija predmeta.

Muzej Slavonije Osijek, Osijek, 29. 10. 2019.

Nekadašnja inventarna knjiga vođena je zasebno za svaki odjel muzeja. Podaci iz inventarne knjige Etnografskog odjela prepisani su računalnu bazu M++ kroz koju se danas vodi

inventarna knjiga MSO. Za Etnografski odjel u M++ je otvoreno ukupno 9445 zapisa. Etnografski odjel sastoji se od 22 zbirke: Zbirka narodnih nošnji Slavonije i drugih krajeva (1009), Zbirka etnografskih arhivskih i terenskih fotografija (374), Zbirka etnografskih obiteljskih fotografija i dokumentacija (1235), Zbirka izvaneuropskih tradicijskih predmeta (207), Zbirka lončarstva (365), Zbirka lutaka u narodnim nošnjama (46), Zbirka medicine, higijene i osobnih predmeta (131), Zbirka medicarstva i svjećarstva (341), Zbirka narodnih nošnji Baranje (653), Zbirka narodnih nošnji zemalja izvan Hrvatske (205), Zbirka predmeta uz običaje, vjerovanja i igre (142), Zbirka predmeta za izradu i održavanje tradicijskog tekstila (635), Zbirka tikvičarstva (158), Zbirka tradicijskih glazbala (45), Zbirka tradicijskih obrta i alata (702), Zbirka tradicijskih oglavlja, marama i nakita (728), Zbirka tradicijskih vunelih prostirki i prekrivača (137), Zbirka tradicijskog gospodarstva (281), Zbirka tradicijskog graditeljstva i stanovanja (634), Zbirka tradicijskog rukotvorstva (158), Zbirka tradicijskog uporabnog tekstila (626), Zbirka uskrasnih jaja (632). Uz zbirke Etnografskog odjela u bazu MSO upisana je i građa etnografske zbirke Šokačka kuća Topolje sa 1230 zapisa. U računalnoj bazi gotovo svaka etnografska zbirka sadrži nekoliko mapa (otvoreno je ukupno 226 mapa).

Tijekom posjeta razgovaralo se o dokumentiranju etnografskih predmeta, ostavština, dokumentacijske građe, provođenju revizije, postupku otpisa te oopćenito o vođenju primarne, sekundarne i tercijarne muzejske dokumentacija.

U Etnografskom odjelu MSO zaposlene su dvije etnologinje, a muzej ima i dokumentaristu.

Kako su se nekad vodile inventarne knjige za svaku odjel MSO tako su inventarne oznake sadržale slovnu oznaku odjela te za svaki odjel počinjale s brojem 1 (jedinствена inventarna oznaka postojala je na razini odjela). Prelaskom na računalno vođenje inventarne knjige i sukladno važećem *Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* uvedena je praksa jedinstvene inventarne oznake na razini MSO.

Knjige ulaska i izlaska zajedničke su za cijeli muzej. Prvo su vođene u fizičkom obliku – knjiga ulaska do 2004. godine, knjiga izlaska do 2010. godine. Evidencija ulaska predmeta se zatim nastavlja voditi na razini odjela. Tijekom 2015. godine određeni su djelatnici koji su bili zaduženi za vođenje knjige ulaska i izlaska u M++. Od kraja 2016. godine za vođenje knjige ulaska i knjige izlaska u računalnom obliku zadužen je dokumentarist. Kako vođenje ovih knjiga u računalnom obliku 2016. godine nije bilo moguće zbog tehničkih razloga kolega je prikupio i pripremio materijale vezana uz izlaz i ulaz predmeta te je u planu na temelju te dokumentacije otvoriti zapise u odgovarajućim knjigama.

Fondove sekundarne dokumentacije u MSO također vodi dokumentarist, izuzev fondova: Konzervatorsko-restauratorski postupci, Marketinška djelatnost, Pedagoška djelatnost, Dokumentacija o povijesti i osnutku muzeja.

Tekstilni depo je opremljen metalnim ormarima s policama i ladicama u prostorima samog muzeja. Ostala etnografska građa dislocirana je u obližnjoj zgradi zajedno s predmetima drugih odjela muzeja. Građa je popisana, svaki predmet je dostupan s oznakama smještaja u prostoru.

Muzej Đakovštine, Đakovo, 30. 10. 2019.

Nekadašnja inventarna knjiga vođena je zasebno za etnografske predmete Muzeja Đakovštine, a zaključena je zapisom EZ 1216/4 te se inventarna knjiga nastavlja voditi u računalnom obliku u M++. Prilikom posjeta Muzeju Đakovštine zbog tehničkih razloga nismo imali uvid u M++. Uz inventarne knjige vođene su i inventarne kartice za etnografsku zbirku (od broja 5 do 1139).

Prema riječima ravnatelja knjige ulaska i izlaska nisu vođene, međutim u inventarnoj knjizi Etnografske zbirke navodi se broj knjige ulaska. Etnografska zbirka nije podijeljena na podzbirke.

Sekundarna dokumentacija se ne vodi u računalnom obliku. Dokumentacijska građa koja pripada fondovima sekundarne dokumentacije se prikuplja na razini muzeja.

Prema Izvještaju o provedenom stručnom nadzoru nad poslovanjem Muzeja Đakovštine od 2. prosinca 2011. godine može se konstatirati da su se promjene dogodile jedino uz deponiranje građe. U novoizgrađenu dvorišnu zgradu preseljena je građe svih odjela iz neadekvatnih prostora unutar muzeja tako da su predmeti napokon smješteni u suhe i zračne prostore. No, pred novozaposlenom voditeljicom Etnografske zbirke, etnologinjom Ivanom Dević predstoji zahtjevan posao revizije građe kojom će se utvrditi točno stanje fundusa Etnografskog odjela. Rad će biti otežan s obzirom da nema popisa i fotografija predmeta izloženih u stalnom postavu, te determiniranje predmeta bez broja i usklađivanje s inventarnom knjigom.

Vesna Zorić, matičarka 1. razine

Aleksandra Vlatković, voditeljica Dokumentacije